

Byla C-55/20**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2020 m. sausio 31 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w Warszawie (Lenkija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2020 m. sausio 24 d.

Apeliantė:

Ministerstwo Sprawiedliwości

Kita proceso šalis:

R. G.

Pagrindinės bylos dalykas

Minister Sprawiedliwości (teisingumo ministras) apeliacinis skundas dėl 2019 m. rugpjūčio 8 d. sprendimo nutraukti advokatui R. G. iškeltą drausminę bylą

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

– 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje III skyriaus, įskaitant jos 10 straipsnio 6 dalį, taikymas drausmės byloms, iškeltoms advokatams ir teisininkams užsieniečiams, įrašytiems į advokatų sąrašą;

– kasacinio skundo nagrinėjimas teisme, dėl kurio buvo pripažinta, kad jis nėra nepriklausomas ir nešališkas teismas, kaip tai suprantama pagal Chartijos 47 straipsnį;

– *Prokurator Generalny* (generalinis prokuroras) ir *Rzecznik Praw Obywatelskich* (ombudsmenas) teisė paduoti kasacinį skundą dėl advokatų garbės teismo sprendimų.

Prejudiciniai klausimai

1. Ar procedūrai dėl advokatų ir teisininkų užsieniečių, įrašytų į advokatų sąrašą, drausminės atsakomybės, per kurią advokatui gali būti skiriama piniginė bauda, sustabdyta jo profesinė veikla arba jis gali būti išbrauktas iš advokatų sąrašo, o teisininkui užsieniečiui, be kita ko, gali būti skirta piniginė bauda, sustabdyta jo teisė teikti teisinę pagalbą Lenkijos Respublikoje arba uždrausta teikti teisinę pagalbą Lenkijos Respublikoje, taikomos 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje (toliau – **Paslaugų direktyva**) III skyriaus nuostatos, įskaitant jos 10 straipsnio 6 dalį? Jeigu atsakymas į šį klausimą yra teigiamas, ar nurodytai procedūrai, vykdomai advokatų garbės teismuose, kurių sprendimai negali būti skundžiami valstybiniais teismams arba jie gali būti skundžiami tik ypatingąja tvarka, t. y. paduodant kasacinį skundą *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas), taikomos Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – **Chartija**) nuostatos, įskaitant jos 47 straipsnį, taip pat jeigu visi reikšmingi bylos elementai apsiriboja tik viena valstybe nare?
2. Ar tuo atveju, kai 1 klausime nurodytoje procedūroje jurisdikciją nagrinėti kasacinį skundą dėl advokatų garbės teismo sprendimo ar nutarties arba skundą dėl atsisakymo priimti tokį kasacinį skundą remiantis taikomomis nacionalinės teisės nuostatomis turi organas, kuris, šio advokatų garbės teismo vertinimu, atitinkančiu 2019 m. gruodžio 5 d. *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) sprendime (bylos Nr. III PO 7/18) pateiktą vertinimą, nėra nepriklausomas ir nešališkas teismas, kaip tai suprantama pagal Chartijos 47 straipsnį, būtina netaikyti nacionalinės teisės nuostatų, kuriose įtvirtinta tokio organo jurisdikcija, ir advokatų garbės teismas privalo perduoti tokį kasacinį skundą arba skundą nagrinėti teisminei institucijai, kuri turėtų jurisdikciją, jeigu tam nekliudytų minėtos nuostatos?
3. Ar tuo atveju, kai 1 klausime nurodytoje procedūroje kasacinio skundo dėl advokatų garbės teismo sprendimo ar nutarties, remiantis šio teismo pozicija, neturi teisės paduoti nei *Prokurator Generalny* (generalinis prokuroras), nei *Rzecznik Praw Obywatelskich* (ombudsmenas), ir tokia pozicija:
 - a) prieštarauja pozicijai, kurią 2019 m. lapkričio 27 d. Sprendime (bylos Nr. II DSI 67/18) išreiškė *Izba Dyscyplinarna Sąd Najwyższy* (Aukščiausiojo Teismo drausmės bylų kolegija) (7 teisėjai), t. y. organas, kuris pagal galiojančias nacionalinės teisės nuostatas turi jurisdikciją nagrinėti skundą dėl sprendimo atsisakyti priimti kasacinį skundą, bet kuris, advokatų garbės teismo vertinimu, atitinkančiu 2019 m. gruodžio 5 d. *Sąd Najwyższy* sprendime (bylos Nr. III PO 7/18) pateiktą vertinimą,

nėra nepriklausomas ir nešališkas teismas, kaip tai suprantama pagal Chartijos 47 straipsnį;

- b) tačiau atitinka *Izba Karna Sądów Najwyższego* (Aukščiausiojo Teismo baudžiamųjų bylų kolegija), t. y. teismo organo, kuris turėtų jurisdikciją nagrinėti tokį skundą, jeigu to jam nedraustų minėtos nuostatos, anksčiau išreikštą poziciją,

advokatų garbės teismas gali (o gal privalo) neatsižvelgti į *Izba Dyscyplinarna Sądów Najwyższego* išreikštą poziciją?

4. Jeigu 3 klausime nurodytu atveju advokatų garbės teismui yra pateiktas nagrinėti *Minister Sprawiedliwości* (teisingumo ministras) apeliacinis skundas ir:

- a) vienas iš veiksmų, kurie, remiantis 2019 m. gruodžio 5 d. sprendime (bylos Nr. III PO 7/18) *Sąd Najwyższy* išreikšta nuomone, kuriai pritaria advokatų garbės teismas, suteikia pagrindą teigti, kad *Izba Dyscyplinarna Sądów Najwyższego*, t. y. organas, apie kurį kalbama 3 klausimo a punkte, nėra nepriklausomas ir nešališkas teismas, kaip tai suprantama pagal Chartijos 47 straipsnį, yra vykdomosios valdžios, įskaitant *Minister Sprawiedliwości*, įtaka jos sudėčiai;

- b) *Prokurator Generalny*, kuris, remiantis *Izba Dyscyplinarna Sądów Najwyższego*, t. y. organo, apie kurį kalbama 3 klausimo a punkte, pozicija, turėtų turėti teisę paduoti kasacinį skundą dėl sprendimo, priimto išnagrinėjus apeliacinį skundą, bet kuris, remiantis *Izba Karna Sądów Najwyższego*, t. y. teismo organo, apie kurį kalbama 3 klausimo b punkte, ir advokatų garbės teismo pozicija, tokios teisės neturi, funkciją pagal teisės aktus atlieka būtent *Minister Sprawiedliwości*,

tokiu atveju advokatų garbės teismas turi palikti tokį apeliacinį skundą nenagrinėtą, jeigu tik taip gali užtikrinti, kad procedūra atitiktų Chartijos 47 straipsnį, ir visų pirma neleisti, kad šioje procedūroje dalyvautų organas, kuris nėra nepriklausomas ir nešališkas teismas, kaip tai suprantama pagal minėtą nuostatą?

Nurodomos Sąjungos teisės nuostatos

2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje (10 straipsnio 6 dalis)

Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis

Nurodomos nacionalinės teisės nuostatos

Ustawa z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (1982 m. gegužės 26 d. Advokatūros įstatymas), 11 straipsnio 2 dalis, 39 straipsnio 1 punktas, 40 straipsnio 1 ir 2 punktai, 51 straipsnis, 54 straipsnio 1 dalis, 56 straipsnio 1 ir 3 punktai, 63 straipsnis, 80 straipsnis, 81 straipsnio 1 dalis, 82 straipsnio 2 dalis, 86 straipsnis, 88a straipsnio 1 ir 4 dalys, 89 straipsnis, 91 straipsnis, 91a straipsnio 1 dalis, 91b straipsnis, 91c straipsnis, 95n straipsnis;

Ustawa z dnia 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej (2002 m. liepos 5 d. Įstatymas dėl teisininkų užsieniečių teisinės pagalbos paslaugų teikimo Lenkijos Respublikoje (toliau – Teisinės pagalbos įstatymas), 4 straipsnio 1 dalis, 10 straipsnio 1 ir 2 dalys;

Kodeks postępowania karnego (Baudžiamojo proceso kodeksas, toliau – BPK), 100 straipsnio 8 dalis, 521 straipsnis;

Ustawa z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze (2016 m. sausio 28 d. Prokuratūros įstatymas), 1 straipsnio 2 dalis;

Ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (2017 m. gruodžio 8 d. Aukščiausiojo Teismo įstatymas), 24 straipsnis, 27 straipsnio 1 dalies 1 punkto b papunkčio pirma įtrauka.

Trumpas bylos aplinkybių ir proceso pristatymas

- 1 2017 m. rugpjūčio 8 d. *Rzecznik Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w Warszawie* (Varšuvos advokatūros advokatų drausmės bylas nagrinėjantis advokatas) gavo 2017 m. liepos 20 d. *Prokurator Krajowy – Pierwszy Zastępca Prokuratora Generalnego* (nacionalinis prokuroras, generalinio prokuroro pirmasis pavaduotojas, toliau – prokuroras) raštą, kuriame buvo prašoma iškelti drausmės bylą advokatui R. G. Minėtos institucijos vertinimu, 2016 m. spalio 10 ir 11 d. paskelbti R. G. pasisakymai, kai jis komentavo hipotetinę galimybę jo klientui, Europos Vadovų Tarybos pirmininkui D. T., pareikšti kaltinimą nusikaltimo padarymu, peržengė advokato žodžio laisvės ribas, gali būti vertinami kaip nusikalstama veika – grasinimai, už kurias baudžiama, ir laikytini drausminiu nusižengimu.
- 2 2017 m. lapkričio 7 d. sprendimu drausmės bylas nagrinėjantis advokatas atsisakė iškelti drausmės bylą. Prokuroras apskundė tokį sprendimą ir 2018 m. gegužės 23 d. *Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w Warszawie* (Varšuvos advokatūros advokatų garbės teismas) jį panaikino ir grąžino bylą drausmės bylas nagrinėjančiam advokatui. 2018 m. birželio 18 d. sprendimu drausmės bylas nagrinėjantis advokatas iškėlė drausmės bylą advokatui R. G. dėl to, kad šis 2016 m. spalio 10 ir 11 d. peržengė savo žodžio laisvės ribas. 2018 m. lapkričio 28 d. sprendimu drausmės bylas nagrinėjantis advokatas nutraukė šią bylą,

konstatavęs, kad veika neturi drausminio nusižengimo požymių. Išnagrinėjęs prokuroro ir teisingumo ministro apeliacinį skundą, advokatų garbės teismas 2019 m. birželio 13 d. tokį sprendimą panaikino ir grąžino bylą drausmės bylas nagrinėjančiam advokatui nagrinėti iš naujo. 2019 m. rugpjūčio 8 d. sprendimu drausmės bylas nagrinėjantis advokatas ir vėl nutraukė advokatui R. G. iškeltą drausmės bylą. Prokuroras ir teisingumo ministras pakartotinai apskundė tokį sprendimą.

- 3 Dabar advokatų garbės teisme yra (gali būti) nagrinėjamas teisingumo ministro skundas; tačiau, kalbant apie prokuroro apeliacinį skundą, 2019 m. rugpjūčio 30 d. nutarimu drausmės bylas nagrinėjantis advokatas atsisakė jį priimti, bet 2019 m. gruodžio 10 d. sprendimu advokatų garbės teismas tokį nutarimą panaikino; iki šios dienos drausmės bylas nagrinėjantis advokatas dar nebuvo perdavęs minėto apeliacinio skundo advokatų garbės teismui.

Glausti prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvai

- 4 Šią bylą nagrinėjantis advokatų garbės teismas laikosi nuomonės, kad turi teisę pateikti prejudicinį klausimą ESTT. Jis yra teismas, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnį, nes yra pagal įstatymą įsteigtas, pastovus ir nepriklausomai sprendimus priimančias organas (Advokatūros įstatymo 89 straipsnio 1 dalis), nagrinėjantis bylas ginčo teisenai ir priimančias sprendimus dėl drausmės bylas nagrinėjančio advokato prašymų nubausti advokatą, taip pat skundus dėl drausmės bylas nagrinėjančio advokato sprendimų atsisakyti iškelti arba nutraukti drausmės bylą, taiko procesines nuostatas, įtvirtintas Advokatūros įstatyme ir Baudžiamojo proceso kodekse, jo sprendimai yra privalomi ir turi būti vykdomi, jis veikia šalių prašymu, o ne savo iniciatyva, ir privalo taikyti teisės aktų nuostatas. Be to, būdamas paskutinės instancijos teismas, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnį, jis privalo pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą.

Pirmasis klausimas – Paslaugų direktyva

- 5 Advokatų garbės teismas abejoja, kaip aiškinti Paslaugų direktyvos nuostatas, o tiksliau – ar šios direktyvos III skyriaus nuostatos taikomos byloms dėl advokatų ir teisininkų užsieniečių, įrašytų į advokatų sąrašą, drausminės atsakomybės, net jeigu visi esminiai bylos elementai susiję tik su viena valstybe. Šis klausimas yra svarbus bylos išsprendimui. Jeigu Paslaugų direktyvos III skyriaus nuostatos taikomos byloms dėl advokatų ir teisininkų užsieniečių, įrašytų į advokatų sąrašą, drausminės atsakomybės, tuomet šios bylos patenka į Sąjungos teisės taikymo sritį ir todėl joms, tiek, kiek jos nagrinėjamos advokatų garbės teismuose, ir tiek, kiek jos yra arba gali būti nagrinėjamos teismuose ar kitose valstybės institucijose, nagrinėjančiose skundus dėl advokatų garbės teismų sprendimų, taikomos Chartijos nuostatos, visų pirma jos 47 straipsnis. Tokiu atveju advokatų garbės teismui tektų iš Sąjungos teisės kylanti pareiga užtikrinti, kad per jame vykstantį procesą būtų laikomasi šioje nuostatoje įtvirtinto teisingo bylos nagrinėjimo reikalavimo.

- 6 Advokatų garbės teismas yra linkęs manyti, kad į pirmiau pateiktą klausimą reikėtų atsakyti teigiamai. Sąjungoje įsisteigusių advokatų teikiama teisinė pagalba neabejotinai patenka į Paslaugų direktyvos 2 straipsnio 1 dalies taikymo sritį – ši pagalba yra valstybėje narėje įsisteigusio paslaugų teikėjo teikiama paslauga, visų pirma atsižvelgiant į tai, kad pagal Lenkijos teisę advokatai yra ūkio subjektai ir vykdo ekonominę veiklą. Be to, advokatų teikiama teisinei pagalbai netaikoma nė viena iš minėtos direktyvos 2 straipsnio 2 dalies a–l punktuose nurodytų išimčių. Advokatų garbės teismo vertinimu, įrašymo į advokatų sąrašą ir išbraukimo iš jo sistema yra „leidimų išdavimo tvarka“, kaip tai suprantama pagal Paslaugų direktyvos 4 straipsnio 6 punktą. Advokatui iškelta drausmės byla taip pat yra šios sistemos elementas, nes advokatų garbės teismai gali per šią procedūrą *de facto* sustabdyti sprendimo leisti verstis advokato praktika galiojimą (skirdami nuobaudą – sustabdyti profesinę veiklą arba sustabdyti teisę teikti teisinę pagalbą Lenkijos Respublikos teritorijoje) arba panaikinti šį sprendimą bent dešimčiai metų (skirdami nuobaudą – pašalinti iš advokatūros arba uždrausti teikti teisinę pagalbą Lenkijos Respublikos teritorijoje). Įsiteisėjus garbės teismo sprendimui advokatas arba teisininkas užsienietis tam tikram arba visam laikui netenka teisės teikti paslaugas. Iš esmės tai reiškia leidimo panaikinimą, kaip tai suprantama pagal Paslaugų direktyvos 10 straipsnio 6 dalį.
- 7 Advokatų garbės teismo vertinimu, net Paslaugų direktyvos 3 straipsnio 1 dalis neužkerta kelio taikyti jos III skyriaus nuostatų nagrinėjamos drausmės byloms. Kitų direktyvų nuostatos, kuriomis reglamentuojami konkretūs teisinių paslaugų teikimo veiklos pradėjimo ir vykdymo naudojantis paslaugų teikimo laisve arba įsisteigimo laisve aspektai, nesikerta su Paslaugų direktyvos III skyriaus nuostatomis. Bet kuriuo atveju toks prieštaravimas, net jeigu jis būtų susijęs su kuriuo nors Paslaugų direktyvos III skyriuje reglamentuojamu aspektu, nebūtų susijęs su visu šiuo skyriumi. Minėtos atskiros direktyvos reglamentuoja teisinės pagalbos paslaugų teikimą tik tiek, kiek šios paslaugos apima užsienio elementą ir kiek joms taikoma Sutartyje numatyta paslaugų teikimo laisvė arba įsisteigimo laisvė. Paslaugų direktyvos III skyriaus taikymo sritis yra platesnė, nes ji apima ir išskirtinai vidaus situacijas (2018 m. sausio 30 d. Teisingumo Teismo sprendimas *College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Amersfoort ir Visser Vastgoed Beleggingen BV*, C-360/15 ir C-31/16). Taigi, bent kalbant apie išskirtinai vidaus situaciją, Paslaugų direktyvos 3 straipsnio 1 dalis neturėtų būti kliūtis taikyti jos III skyriaus nuostatų.
- 8 Paslaugų direktyvos III skyriaus nuostatų taikymo advokatų garbės teismuose nagrinėjamos byloms taip pat negalima atmesti remiantis šios direktyvos 1 straipsnio 5 dalimi. Pagal Advokatūros įstatymo 86 straipsnį drausmės byla nagrinėjama neatsižvelgiant į baudžiamąją bylą. Be to, drausmės bylos tikslas iš esmės skiriasi nuo baudžiamosios bylos tikslo. Drausmės byloje siekiama užtikrinti galimybę gauti teisines paslaugas reglamentuojančios sistemos veiksmingumą. Šiuo požiūriu tai yra „leidimų išdavimo tvarkos“ elementas, be kurio ši procedūra prarastų savo prasmę.

Antrasis klausimas – jurisdikcija nagrinėti kasacinį skundą arba skundą dėl atsisakymo priimti kasacinį skundą

- 9 Antrasis klausimas susijęs su organu, turinčiu jurisdikciją nagrinėti kasacinį skundą dėl advokatų garbės teismo sprendimo arba skundą dėl sprendimo atsisakyti priimti tokį kasacinį skundą. Pagal Aukščiausiojo Teismo įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punkto b papunkčio pirmą įtrauką Aukščiausiojo Teismo nagrinėjamos bylos, susijusios su pagal Advokatūros įstatymą iškeltomis drausmės bylomis, priklauso *Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego* (Aukščiausiojo Teismo drausmės bylų kolegija, toliau – AT drausmės bylų kolegija) jurisdikcijai. Teisingumo Teismas ir Aukščiausiasis Teismas jau yra nagrinėję klausimą, ar AT drausmės bylų kolegija yra nepriklausomas ir nešališkas teismas, kaip tai suprantama pagal Chartijos 47 straipsnį. Atsižvelgdamas į 2019 m. lapkričio 19 d. Teisingumo Teismo sprendimą *A. K. (Aukščiausiojo Teismo Drausmės bylų kolegijos nepriklausomumas)* (C-585/18, C-624/18 ir C-625/18), Aukščiausiasis Teismas 2019 m. gruodžio 5 d. sprendime (byla Nr. III PO 7/18) konstatavo, kad AT drausmės bylų kolegija nėra nepriklausomas ir nešališkas teismas, kaip tai suprantama pagal Chartijos 47 straipsnį. Vienas iš veiksnių, kuriuo remdamasis Aukščiausiasis Teismas padarė tokią išvadą, buvo vykdomosios valdžios, visų pirma teisingumo ministro įtaka šio organo sudėčiai.
- 10 Tokioje situacijoje atrodo, kad yra galima ir būtina netaikyti nacionalinių nuostatų, kuriose įtvirtinama AT drausmės bylų kolegijos jurisdikcija, t. y. Aukščiausiojo Teismo įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punkto b papunkčio pirmos įtraukos. Tokiu atveju pagal Aukščiausiojo Teismo įstatymo 24 straipsnį jurisdikciją nagrinėti aptariamus kasacinius skundus ir skundus turėtų *Izba Karna Sądu Najwyższego* (Aukščiausiojo Teismo baudžiamųjų bylų kolegija, toliau – AT baudžiamųjų bylų kolegija), nes advokatų drausmės byloms taikomos BPK nuostatos. Vis dėlto reikia, kad Teisingumo Teismas išaiškintų, ar tokia išvada taip pat yra pagrįsta tuo aspektu, kad atsisakyti taikyti minėtas nacionalines nuostatas turėtų ne Aukščiausiasis Teismas, o pats advokatų garbės teismas.
- 11 Kadangi pagal nacionalinę teisę advokatų garbės teismas, skelbdamas ar įteikdamas savo sprendimą, privalo informuoti bylos dalyvius (įskaitant galbūt teisingumo ministrą) apie apskundimo terminą ir būdą arba apie tai, kad apskundimas nėra galimas, advokatų garbės teismas siekia nustatyti, ar, atsižvelgdamas į 2019 m. gruodžio 5 d. Aukščiausiojo Teismo sprendimo turinį, jis, pateikdamas bylos dalyviams nurodytą informaciją, privalo netaikyti Aukščiausiojo Teismo įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punkto b papunkčio pirmos įtraukos ir nurodyti, kad skundas, jeigu šis teismas pripažintų, kad jo sprendimas apskritai gali būti skundžiamas, turi būti pateikiamas AT baudžiamųjų bylų kolegijai.
- 12 Antrasis klausimas suformuluotas darant prielaidą, kad byla, apie kurią kalbama pirmajame klausime, įskaitant šią bylą, patenka į Chartijos, visų pirma jos 47 straipsnio taikymo sritį. Ši prielaida, kuria grindžiamas šio klausimo

priimtinas, bus įvykdyta, pirma, jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai. Antra, advokatų garbės teismo vertinimu, gali kilti abejonių dėl to, ar ši byla yra tik vidaus situacija, atsižvelgiant į tai, kad ji susijusi su advokato R. G., kuris veikia kaip Europos Vadovų Tarybos pirmininko D. T. atstovas, veikla. Trečia, Teisingumo Teismas jo jurisdikciją lemiantį Sąjungos elementą sieja bent su potencialiai tarpvalstybiniu bylos pobūdžiu, atsižvelgiant į byloje taikytinas nuostatas. Pakanka, kad ūkio subjektai iš kitos valstybės narės galėtų būti suinteresuoti kitoje valstybėje narėje reglamentuojamos veiklos vykdymu (žr. 2015 m. birželio 11 d. Sprendimą *Berlington*, C-98/14, ir jame nurodytą jurisprudenciją; 2010 m. birželio 1 d. Sprendimą *Blanco Perez ir Chao Gomez*, C-570/07 ir C-571/07; 2012 m. liepos 19 d. Sprendimą *Garkalns*, C-470/11; 2016 m. lapkričio 15 d. Sprendimo *Ullens de Schooten*, C-268/15, 50 punktą). Be to, Sąjungos elementui ir Teisingumo Teismo jurisdikcijai pripažinti pakanka to, kad kai kurie iš reglamentuojamos ekonominės veiklos paslaugų gavėjų gali būti asmenys iš kitų valstybių narių (2015 m. birželio 11 d. Sprendimas *Berlington*, C-98/14; 2016 m. lapkričio 15 d. Sprendimo *Ullens de Schooten*, C-268/15, 51 punktas). Nekyla abejonių, kad Varšuvos advokatūros advokatų ir net paties advokato R. G. klientai gali būti ir tikriausiai yra asmenys iš kitų valstybių narių. Ketvirta, pagrindą Teisingumo Teismo jurisdikcijai pateikti atsakymą į prejudicinius klausimus byloje, kurios visi elementai susiję tik su viena valstybe nare, gali suteikti aplinkybė, kad pagal nacionalinę teisę prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikiančiam teismui nustatoma pareiga užtikrinti, kad šio teismo buveinės valstybės narės pilietis galėtų naudotis tomis pačiomis teisėmis, kurios tokioje pat situacijoje pagal Sąjungos teisę priklausytų kitos valstybės narės piliečiui (2016 m. lapkričio 15 d. Sprendimo *Ullens de Schooten*, C-268/15, 52 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija). Atsižvelgiant į Lenkijos teisę, būtų sunku sutikti su teiginiu, kad nagrinėjant teisininkų užsieniečių iš kitų Sąjungos valstybių narių, įrašytų į advokatų sąrašą, taip pat advokatų, kurie yra šių valstybių narių piliečiai, arba advokatų, susijusių su paslaugų teikimu asmenims iš kitų valstybių narių, drausmės bylas turi būti taikomi kiti (aukštesni) standartai, o likusiems advokatams, t. y. turintiems Lenkijos pilietybę ir atstovaujantiems klientams iš Lenkijos, turėtų būti taikomi kiti (žemesni) standartai. Tokia atvirkštinė diskriminacija nebūtų priimtina pagal Lenkijos teisę.

Trečiasis klausimas – kaip nustatyti, ar kasacinis skundas yra galimas

- 13 Dėl priežasčių, nurodytų pagrindžiant antrąjį prejudicinį klausimą, būtina išsiaiškinti ne tik tai, koks organas turės jurisdikciją nagrinėti galimą kasacinį skundą dėl advokatų garbės teismo sprendimo arba skundą dėl atsisakymo priimti tokį kasacinį skundą, bet ir ar toks kasacinis skundas apskritai yra galimas. Tai svarbu atsižvelgiant ne tik į informacijos, kurią drausmės bylų teismas privalo pateikti bylos dalyviams paskelbdamas arba įteikdamas savo sprendimą, turinį, bet ir atsižvelgiant į kitas jo pareigas, jeigu būtų paduotas kasacinis skundas, o taip pat į būtinybę šiuo aspektu kitaip užtikrinti iš Chartijos 47 straipsnio kylantį reikalavimą. Dėl šio prašymo 12 punkte nurodytų priežasčių šis klausimas patenka

į Sąjungos teisės taikymo sritį, o jo išaiškinimas priklauso Teisingumo Teismo jurisdikcijai.

- 14 Advokatų garbės teismo abejonės kyla todėl, kad, remiantis ligšioline AT baudžiamųjų bylų kolegijos, teisės doktrinoje ir advokatų garbės teismų tokiose bylose kaip ši išreiškiama pozicija, kasacinio skundo neleidžiama paduoti ne tik šalims, bet ir generaliniam prokurorui bei ombudsmenui. Visų pirma tokiose bylose šie subjektai neturi galimybės paduoti BPK 521 straipsnyje numatyto ypatingo kasacinio skundo. Advokatų garbės teismas pritaria šiai pozicijai. Vis dėlto AT drausmės bylų kolegija (7 teisėjai) 2019 m. lapkričio 27 d. sprendime (byla Nr. II DSI 67/18), beje, kitoje byloje, susijusioje su advokatu R. G., pripažino, kad tokiose bylose kasacinis skundas pagal BPK 521 straipsnį yra priimtinas. Tai reikštų, kad tokiose bylose kasacinį skundą gali paduoti generalinis prokuroras ir ombudsmenas. Vis dėlto advokatų garbės teismas suabejojo, ar jis turėtų atsižvelgti į tokią drausmės bylų kolegijos poziciją, kuri, beje, formaliai nėra jam privaloma, o gal ji neturi teisinės galios, nes, kaip jau buvo paaiškinta pirmiau, remiantis 2019 m. gruodžio 5 d. Aukščiausiojo Teismo sprendimu (byla Nr. III PO 7/18), AT drausmės bylų kolegija nėra nepriklausomas ir nešališkas teismas, kaip tai suprantama pagal Chartijos 47 straipsnį.

Ketvirtasis klausimas – kaip užtikrinti, kad byla nagrinėtų nepriklausomas ir nešališkas teismas, kaip tai suprantama pagal Chartijos 47 straipsnį

- 15 Šioje byloje advokatų garbės teismas turi išnagrinėti teisingumo ministro apeliacinį skundą, kurį šis pateikė ne kaip bylos šalis, bet kaip specialusis subjektas pagal Advokatūros įstatymo 88a straipsnio 4 dalį, pagal kurią jam suteikiama teisė paduoti apeliacinį skundą bet kurioje byloje. Remiantis ligšioline AT baudžiamųjų bylų kolegijos pozicija, taip pat teisės doktrinoje ir advokatų garbės teismų išreiškiama pozicija, tokiose bylose kasacinis skundas dėl advokatų garbės teismo sprendimo, kuriuo patvirtintas skundžiamas sprendimas nutraukti bylą, nėra galimas. Vis dėlto 2019 m. lapkričio 27 d. sprendime (byla Nr. II DSI 67/18) AT drausmės bylų kolegija (7 teisėjai) laikėsi kitokios pozicijos, nurodydama, kad kasacinį skundą dėl tokio sprendimo galės paduoti generalinis prokuroras, o jo funkcijas pagal Prokuratūros įstatymo 1 straipsnio 2 dalį atlieka būtent teisingumo ministras. Be to, svarbu tai, kad vienas iš veiksnių, dėl kurių Aukščiausiasis Teismas pripažino, kad AT drausmės bylų kolegija nėra nepriklausomas ir nešališkas teismas, kaip tai suprantama pagal Chartijos 47 straipsnį, buvo jos priklausymas nuo vykdomosios valdžios, visų pirma teisingumo ministro (kuris kartu yra ir generalinis prokuroras) įtaka jos sudėčiai.
- 16 Atsižvelgiant į tokias aplinkybes, taip pat į tai, kad ir ši byla, ir byla II DSI 67/18 susijusios su tuo pačiu advokatu, ši byla buvo iškelta generalinio prokuroro pirmojo pavaduotojo iniciatyva, o joje advokatui pateikiami kaltinimai susiję su jo pasisakymais apie prokuratūros veiklą, advokatų garbės teismas mano, jog gali būti, kad net pritaikius priemones, apie kurias kalbama antrajame ir trečiajame prejudiciniuose klausimuose, t. y. net jeigu advokatų garbės teismas pripažintų, kad kasacinis skundas šioje byloje nėra galimas, o galimi skundai dėl atsisakymo

priimti tokį kasacinį skundą turėtų būti paduodami AT baudžiamųjų bylų kolegijai, generalinio prokuroro (teisingumo ministro) paduotą kasacinį skundą vis vien nagrinės AT drausmės bylų kolegija. Esant tokiai galimybei, kyla klausimas, kaip advokatų garbės teismas, jeigu jis pripažintų, kad tokios situacijos susiklostymo galimybė yra reali, galėtų (arba privalėtų) elgtis, kad tokios situacijos išvengtų ir kartu užtikrintų, kad šioje byloje būtų laikomasi iš Chartijos 47 straipsnio kylančio reikalavimo.

- 17 Kadangi teisingumo ministras veikia kaip specialusis subjektas, reikėtų apsvarstyti, ar, esant realiai galimybei, apie kurią kalbama šio prašymo 16 punkte, advokatų garbės teismas privalo palikti tokį skundą nenagrinėtą, nors pagal privalomąsias nuostatas *prima facie* jis yra priimtinas. Priešingu atveju gali susiklostyti taip, kad *de facto* tas pats subjektas, vieną kartą veikdamas kaip teisingumo ministras, kitą kartą – kaip generalinis prokuroras, o dar kitą kartą – kaip subjektas, faktiškai darantis lemiamą įtaką AT drausmės bylų kolegijos sudėčiai (o ši kolegija vėliau pripažįsta jam teisę paduoti kasacinį skundą, kurio pagal įstatymą neleidžiama paduoti, ir galiausiai nagrinėja šį kasacinį skundą), savo veiksmais lems tokią situaciją, kad nagrinėjamoje byloje nebus užtikrintas iš Chartijos 47 straipsnio kylantis reikalavimas, kad byla nagrinėtų nepriklausomas ir nešališkas teismas.